

- 1. et**
- Panem et circēnsēs*
 - Varium et mūtābile.*
 - Jūs est ars bonī et æquī.*
 - Pulvis es et in pulverem reverteris.*
 - Dulce et decōrum est prō patriā morī.*
 - Āctus dīcātur bonus quī est cōnfōrmis lēgī et ratiōnī.*
 - Virgile, *Énéide* I, 1-7 :
 - Multum ille et terrīs jactātus et altō...*
 - Multa quoque et bellō passus...*
- 2. sum, es, esse, fuī, futūrus sum**
- Id est*
 - Cogito ergo sum.*
 - Errāre hūmānum est.*
 - Jūs est ars bonī et æquī.*
 - Pulvis es et in pulverem reverteris.*
 - Dulce et decōrum est prō patriā morī.*
 - Dōnec eris fēlix, multōs numerābis amīcōs.*
- 3. quī, quæ, quod**
- Age quod agis.*
 - Is fēcit cui prōdest.*
 - Cūjus rēgiō, ējus religiō.*
 - Quī bene amat bene castigat.*
 - Sapiēns nihil affirmat quod nōn probet.*
 - Fēlix quī potuit rērum cōgnōscere causās.*
 - Virgile, *Énéide* I, 1-7 :
 - Arma virumque canō Trōjæ qui prīmus ab ōrīs...*
- 4. in + acc./+abl.**
- In fīne*
 - In mediās rēs*
 - Dēsinit in piscem.*
 - In articulō mortis*
 - In caudā venēnum.*
 - Vōx clāmantis in dēsertō.*
 - Mēns sāna in corpore sānō.*
- 5. -que**
- Amor tussisque nōn cēlātur.*
 - Senātus PopulusQue Rōmānus*
 - Post mortem nihil est ipsaque mors nihil.*
 - Videō meliōra probōque dēteriōra sequor.*
 - Dē gustibus colōribusque nōn disputandum.*
 - Vim vī repellere omnia jūra lēgēsque permittunt.*
 - Virgile
 - Arma virumque canō.*
 - Ītaliā Lāvīniaque vēnit lītora.*
- 6. nōn**
- Nōn possumus.*
 - Rēs, nōn verba.*
 - Nōn bis in idem.*
 - Abūsus nōn tollit ūsum.*
 - Nōn omnia possumus omnēs.*
 - Dē minimīs nōn cūrat prætor.*
 - Dē gustibus colōribusque nōn disputandum.*
- 7. hic, hæc, hoc**
- Ad hoc*
 - Hic et ille*
 - Hoc erat in vōtīs.*
 - In hunc effectum*
 - In hōc signō vincēs.*
 - Post hoc, ergō propter hoc.*
 - Hōrum omnium fortissimī sunt Belgæ.*
- 8. is, ea, id**
- Id est*
 - Is fēcit cui prōdest.*
 - Cūjus rēgiō, ējus religiō.*
 - Nihil conveniēns dēcrētīs ējus !*
 - Ferē libenter homines id quod volunt crēdunt.*
 - Cædite eōs. Novit enim Dominus quī sunt ējus.*
 - Præsūptiō sumitur dē eō quod plerumque fit.*

9. ille, illa, illud

1. *Tū es ille vir.*
2. *In illō tempore*
3. *Hīc est ille Dēmosthenēs !*
4. *Beātus ille quī procul negotiīs.*
5. *Tempora mūtantur et nōs mūtāmur in illīs.*
6. *Quī est sine peccātō, primum in illam lapidem mittat.*
7. **Virgile**
 - *Multum ille et terrīs jactātus et altō*

10. ad + acc.

1. *Ad patrēs*
2. *Ad libitum*
3. *Ad hominem*
4. *Ad vītā æternā*
5. *Hannibal ad portās !*
6. *Ad augusta per angusta.*
7. *Ā cælō usque ad centrum.*

11. sē, suī, sibi, sē

1. *Per sē*
2. *Vincit quī sē vincit.*
3. *Bellum sē ipsum alet.*
4. *Nēmō admittitur sibi nocere.*
5. *Nēmō tenētur sē ipsum accūsārī.*
6. *Alterius nōn sit quī potest esse suī.*
7. *Adversus periculum nātūrālis ratiō permittit sē dēfendere.*

12. tū, tuī, tibi, tē

1. *Tū es ille vir.*
2. *Sit tibi terra levis.*
3. *Tū quoque, mī fili !*
4. *Dē tē fabula narrātur.*
5. *Medice, cūrā tē ipsum.*
6. *Quidquid discis, tibi discis.*
7. *Avē Cæsar, moritūrī tē salūtant.*

13. sed

1. *Pauca sed bona.*
2. *Dūra lēx, sed lēx.*
3. *Fīde, sed cui vidē.*
4. *Nōn scholæ, sed vītæ discimus.*
5. *Amīcus Platō, sed magis amīca vērītās.*
6. *Victrix causa diīs placuit, sed victa Catōnī.*
7. *Is quī tacet nōn fatētur, sed nec utique negāre vidētur.*

14. omnis, omne

1. *Omnia vincit amor.*
2. *Modus omnibus rēbus.*
3. *Fraus omnia corrumpit.*
4. *Labor omnia vicit / improbus.*
5. *Nōn omnia possumus omnēs.*
6. *Bellum omnium contrā omnēs.*
7. *Omnēs vulnerant, ultima necat.*

15. sum (auxiliaire)

1. *Īte : missa est.*
2. *Alea jacta est.*
3. *Ācta fabula est.*
4. *Et facta est lūx.*
5. *Nunc est bibendum.*
6. *Dēlenda Carthāgo est.*
7. *Malitiīs nōn est indulgendum.*

16. quis, quæ, quid

1. *Quid est vērītās ?*
2. *Fīde, sed cui vidē.*
3. *Quid novī sub sōle ?*
4. *Quis cūstōdiet ipsōs cūstōdēs ?*
5. *Rīdendo dīcere vērūm quid vetat ?*
6. *Quid nōn mortālia pectora cōgis, aurī sacra famēs ?*
7. *Quis, quid, ubī, quibus auxiliīs, cūr, quōmodo, quandō ?*

17. sī + ind./+ subj.

1. *Sī augur augurem...*
2. *Aliī sī licet, tibi nōn licet.*
3. *Sī vīs pacem, parā bellum.*
4. *Sī valēs bene est ; ego valeo.*
5. *Audī, vidē, tacē, sī vīs vīvere.*
6. *Non idem est sī duo dīcunt idem.*
7. *Ō fortūnātōs nimium, sua sī bona nōrint, agricolās !*

18. ego, mē, meī, mihi, mē

1. *Alter ego*
2. *Mihi cūra futūrī.*
3. *Nōlī mē tangere.*
4. *Ubi tū Gājus, ibi ego Gāja.*
5. *Sī valēs bene est, ego valeo.*
6. *Dā mihi factum, dabo tibi jūs.*
7. *Homo sum : hūmānī nihil ā mē alienum puto.*

19. ab/ā + abl.

1. *Ab ovō*
2. *Ab imō pectore*
3. *Ab urbe conditā*
4. *Ā cælō usque ad centrum*
5. *Ab amīcīs honesta petāmus.*
6. *Homo sum : hūmānī nihil ā mē alienum putō.*
7. *Virgile*
 - *Arma virumque canō Trōjæ qui prīmus ab ōrīs...*

20. ut — adv. ; c. s. + ind./subj.

1. *Ut valēs ?*
2. *Ut diximus*
3. *Ut amēris, amā.*
4. *Cūra ut valeās !*
5. *Divide ut rēgnēs.*
6. *Non ut edam vīvo, sed ut vīvam edo.*
7. *Stude, nōn ut plūs aliquid sciās, sed ut melius.*

21. Nec / neque

1. *Nec plūs ultrā*
2. *Nec spē nec metū*
3. *Fluctuat nec mergitur.*
4. *Odit vērus amor nec patitur morās.*
5. *Ubi lēx nōn distinguit, nec nōs distinguere debēmus.*
6. *Is quī tacet nōn fatētur, sed nec utique negāre vidētur.*
7. *Nec ut emat melius, nec ut vendat, quidquam simulābit aut dissimulābit vir bonus.*

22. possum, potes, posse, potuī

1. *Nōn possumus.*
2. *Ultra posse nēmō obligātur.*
3. *Sed satis est jam posse morī.*
4. *Nōn omnia possumus omnēs.*
5. *Beātus qui prōdest quibus potest.*
6. *Alterius nōn sīt quī potest esse suī.*
7. *Fēlix quī potuit rērum cōgnōscere causās.*

23. ipse, ipsa, ipsum

1. *Ipsō factō*
2. *Rēs ipsa loquitur.*
3. *Medice, cūrā tē ipsum.*
4. *Quis cūstōdiet ipsōs cūstōdēs ?*
5. *Patere lēgem quam ipse fecistī.*
6. *Nēmō tenētur sē ipsum accūsārī.*
7. *Post mortem nihil est, ipsaque mors nihil.*

24. ex/ē + abl.

1. *Ex vōtō*
2. *Ex librīs*
3. *Ex nihilō*
4. *Ex abruptō*
5. *Ex cathēdrā*
6. *Deus ex machinā*
7. *Exoriāre aliquis nostrīs ex ossibus ultor.*

25. **cum** + abl. / **cum** + ind./subj.

1. *Vade mēcum.*
2. *Doctus cum librō.*
3. *Summā cum laude*
4. *Cum tācent, cōsentiunt.*
5. *Omnia mēcum portō mea.*
6. *Adæquātiō intellectūs nostrī cum rē.*
7. *Actiō persōnālis moritur cum persōnā.*

26. **suus, sua, suum**

1. *Suī generis.*
2. *Sē suaque dēfendunt.*
3. *Nēmō iūdex in causa suā.*
4. *Trahit sua quemque voluptās.*
5. *Neminem lædit quī suō jūre ūtitur.*
6. *Nūllus idōneus testis in rē suā intelligitur.*
7. *Ō fortunātōs nimium, sua sī bona nōrint, agricolās !*

27. **aut**

1. *Aut Cæsar aut nihil.*
2. *Aut disce aut discede.*
3. *Aut dedere aut pūnīre.*
4. *Aut viam inveniam aut faciam.*
5. *Aut amat aut odit mulier : nīl est tertium.*
6. *Quī cupit aut metuit liber non erit umquam.*
7. *Nec ut emat melius, nec ut vendat, quidquam simulābit aut dissimulābit vir bonus.*

28. **magnus, magna, magnum**

1. *Major*
2. *Maximum, maxima*
3. *Cōsuetūdinis magna vīs est.*
4. *Mea culpa, mea maxima culpa.*
5. *Mājor pœna minōrem absorbat.*
6. *Maxima dēbētur puerō reverentia.*
7. *Ā cane nōn magnō sæpe tenētur aper.*

29. **quam**

1. *Esse quam vidērī bonus malēbat.*
2. *Celerius quam asparagi coquuntur.*
3. *Plūrēs crāpula quam gladius perdidit.*
4. *Satius est supervacua scīre quam nihil.*
5. *Pāx melior est quam jūstissimum bellum.*
6. *Nūlla rēs tam necessaria est quam medicina.*
7. *Nēmō plūs jūris ad alium transferre potest quam ipse habet.*

30. **facio, facis, facere, fēcī, factum**

1. *Fac simile.*
2. *Et facta est lūx.*
3. *Is fēcit cui prōdest.*
4. *Barba non facit philosophum.*
5. *Aut viam inveniam aut faciam.*
6. *Patere lēgem quam ipse fēcisti.*
7. *Ubi solitūdinem faciunt, pācem appellant.*

31. **rēs, reī**

1. *Rēbus*
2. *Ad rem.*
3. *In mediās rēs*
4. *Rēs ipsa loquitur.*
5. *Amīcus certus in rē incertā cernitur.*
6. *Adæquātiō intellectūs nostrī cum rē.*
7. *Fēlix quī potuit rērum cōgnōscere causās.*

32. **ac/atque**

1. *Avē atque valē.*
2. *Perinde ac cadaver.*
3. *Virgile*
 - *Dīvum pater atque hominum rēx.*
 - *Et pariter facta atque infecta canēbat.*
 - *At spērāte deōs memorēs fandi atque nefandī.*
 - *It tōtō turbida cælō/ tempestās tēlōrum ac ferreus ingruit imber.*
 - *Genus unde Latīnum,/ Albānique patrēs, atque altæ mœnia Rōmæ.*